

Sófár

2006. 03. 04.

א - עתון של הקהילה היהודית בנירעגיהאזא - a Nyíregyházi Zsidó Hitközség lapja

Mózes ma is üzen

A zsidóság Ádár hó 7. napján, azaz „Zájin Óderkor” Mózes születésére és halálára emlékszik. Mose rábénu nagysága valóban méltó arra, hogy a zsidóság évente egy napot emlékének szenteljen.

Különös az, hogy Mózes nem zsidóként és nem zsidók között nevelkedett. Ennek ellenére a zsidóság egyik legnagyobb alakjaként emlékszünk rá, és maga a Tóra is azt mondja felőle, hogy ilyen próféta utána már nem támad! Az egyiptomi neveltetés azonban nem tudta az „áhávát Jiszráél“, azaz a zsidóság iránti szeretet kialakulását megakadályozni benne.

Különös életében az is, hogy bár a Tóra később a világ legszelidebb emberének nevezi, tevékenységét - be kell vallani - a halált okozó súlyos testi sértés büntetőjogi kategóriába eső cselekményével kezdte.

Mózes érdemei többek között abban mutatkoznak meg, hogy az addig nagycsaládi viszonyok között

élő Izraelből, független, önálló népet kovácsolt, mely hitet, alkotmányos szabályokat is magába foglaló törvényt, célt és hazát kapott általa.

A Tóra egy olyan hitéleti mű, mely a mai napig a zsidó hit alapját képezi. Summája, a Tízparancsolat rendelkezései pedig aktuálisabbak az egész világra nézve, mint valaha! Az Öt Könyv ma is olyan kijelentéseket, parancsolatokat tartalmaz, melyet ha az emberek figyelmebe vennének, a világ nem ilyen lenne. A Tóra több ezer éve például a sábatra vonatkozó rendelkezésekkel olyan szociális intézkedéseket fogalmazott meg, mint a mai munka törvénykönyvek egyik legfontosabb elemét képező heti pihenőnap.

Talán kevésbé közismert, de Mózesnek a Tóra nem egyetlen műve a Tánáchban. A Zsoltárok között is találunk egyet, a 90-iket, mely így kezdődik: „Mózesnek, Isten emberének imája“.

Ebben a zsoltárban, melyet egyéb-

A tartalomból

Emlékezés Nagyálló egykori zsidó lakosaira

München: üzenet Izraelnek

*Hitközség:
Izraeli diplomata a Hitközségen
Egy „zsidóbaráti“ kör
Hanukai visszatekintő
Emlékezés Friedman rabbira*

Hámász: fegyverszünetet, nem békét Izraellel!

Az aranyonot forintjai

ként minden szombaton és jantevkor elmondunk, Mózes filozófiai gondolataival ismerkedhetünk meg. Mózes az ember életének rövidségéről elmélkedik, és arra kéri az Ö-ökkévalót, hogy tegye kezünk munkáját maradandóvá számunkra. A 120 évet megélt próféta szerint az emberi élet körülbelül 70 évig tart, jobb esetben 80 évig. Isten nagyságát szemlélteti az, hogy az Ö szemében ezer év olyan, mint a gyorsan elrepült tegnapi nap.

Mózesnek nincsen síremléke. A Tóra szerint az Ö-ökkévaló maga temette el. Az emlékének szentelt napon nem marad más, mint követni példáját a hitben, az istenfélelemben.

A Tízparancsolat kőtábláinak illusztrációja. Ma is hirdetjük

Emlékezés

Nagykálló egykori zsidó lakosaira

A Nagykállói Zsidó Hitközség több mint két és fél évszázada alakult. A közösség keletkezésének ideje pontosan nem állapítható meg. Dr. Kiss Gábor A kállói Cádik című munkájában (1997) így tesz említést erről. Kordokumentumok bizonyítják, hogy már a XVII. századtól négy rabbi lelkészkedett Nagykállóban: Baruch ben Sabbataj, Bródy Joel ben Cvi, valamint Eljákim és Árje

nyezésére épült fel 1800 körül.

Sok nagykállói zsidó vett részt az 1848-as szabadságharcban, egyesek helytállásukkal tisztírt rangot is kiérdemeltek. Az I. Világháborúban a zsidóság több tagja halt hősi halált.

Az 1921. évi népszámláláskor Nagykállóban 982 fő vallotta magát zsidónak, 1944-re számuk már meghaladta az 1200 főt. A közösség 36 évig volt főrabijja, a nagyra-

udvara, mert kis lakóit elhurcolta, elpusztította a gyűlölet.

Nevek..., nevek..., több mint ezer-egyszáz név - csecsemőtől az aggastyánig - azok, akiknek sírjuk nincs, a sír nélkül eltemetettek nevei.

Többségüket Auschwitz-Birkenauban gyilkolták meg és hamvasztották el, hamvaikat a Sola folyóba szórták. Mások közülük az egykori keleti fronton, míg megint mások valahol Európa valamely szögletében, jeletlen tömegsírban alusszák örök álmukat. Az emberirtó gépezet nem vezetett halotti anyakönyvet, azért a nevek megörökítése a túlélők feladatává lett.

A névsorban megtalálhatók azoknak az egykor nagykállói magyar állampolgároknak a nevei, akik akkor, annak minden következményével együtt zsidó vallásúnak, származásúnak vallották magukat, illetve a magyar keresztény nemzeti állam által hozott törvények alapján zsidónak lettek minősítve. Továbbá néhány olyan helyi lakos neve, akik hiába voltak már évek, vagy évtizedek óta reformátusok, katolikusok, vagy akik már ilyen családokba keresztényeknek születtek.

Egy névsor, amely a benne szereplők többségének csak a nevét tartalmazza. Az adatok gyűjtését a deportálásból és a munkaszolgálatból hazatérő néhány idősebb túlélő kezdeményezte még 1945-ben. A hazatértekkel összeírták elpusztított szeretteik, szomszédaik, ismerőseik nevét, majd több alkalommal és több éves egyeztetés után állt össze a sok száz főt tartalmazó lista. Az adatgyűjtők többségének a kivándorlása után az összeírás Izraelben és más országokban folytatódott, illetve került sor - az oda korábban kíván-

A II. Világháborús emlékmű Nagykállóban. A zsidó áldozatokra is emlékeztet

Jehuda. A szervezett hitközség a II. József által kiadott Türeلمي rendelet után alakult meg. Az alapítók nevei nem ismertek, de a 30 éves korában Nagykálló és Szabolcs megye főrabijává választott Taub Eizik Izsák évszázadok óta a kállói Cádik, a kállói csodarabbiként él a magyar és a világ vallásos zsidóságának emlékezetében. Nyughelyéhez azóta is sokan zarándokolnak el a világ minden tájáról a tavaszi Ádár hónap 7. napján. A nagykállói zsidóság első hivatalos imahelye a Cádik kezdemé-

csült Bródy Emánuel 1938-ban halt meg, halálával elkerülte a hat évvel későbbi elhurcolását. Özvegye (sok száz más kállói mártírral együtt) Birkenauban - Magyarország és a világ legnagyobb temetőjében - halt gázhalált.

Itt is voltak olyan családok, amelyekből senki sem maradt életben. Családjukkal együtt meggyilkolták a Nagykállói Zsidó Hitközség minden vezetőjét és a zsidó iskola minden tanítóját. Elnémultak a nagy múltú Nagykállói Zsidó Iskola tantermei és

doroltak körében - a nevek pontosítására, és új nevek beírására. A mintegy 140 kimondottan bibliai, héber, vagy jiddis személynév egyrészt ezzel, másrészt azzal ma-

ronk vagy ismerős, aki ezt jelezte volna az adatgyűjtés során, azoknak a neve nem szerepel e névsorban. (Így azután a névsor - még 6 évtized múltán - sem teljes.)

A zsidó áldozatok neve mellé - zsidó szokás szerint - követ lehet helyezni. (Balogh Géza szobrászművész alkotása.)

gyarázható, hogy Nagykállóban 1944-ben jelentős számban éltek vallásos, haszid zsidó családok. Az Izraelből a 80-as években visszatért veszteséglista már közel 1000 főt tartalmazott. Dr. Kiss Gábor szerint: „Auschwitzban és más haláltáborokban, valamint a munkaszolgálatban az 1941-45 közötti években, egykori összeírás szerint 962-en pusztultak el“.

Itthon ezután további 140 áldozat nevét és életkorát sikerült megtalálni. A város önkormányzata által megrendelt - az I. és a II. Világháború áldozatainak emlékét megőrkítő - emlékmű elkészítése során néhány további áldozat nevét és a már ismertek közül kétszáznak az életkorát is felkutatták az erre felkért közreműködők. Így vált lehetővé, hogy az alkotóművész ezen áldozatok nevét és életkorát meg tudta örökíteni az emlékmű talapzatán.

Az életkorát csak a Nagykállóban születetteknek, az itt anyakönyvvezetteknek lehetett megállapítani, és/vagy azoknak, akiket hozzátartozóik holtta nyilvánítottak. Akik nem helyi születésűek, azoknak csak a neve van a listán. Azoknak a családoknak a tagjai, akik közül senki sem élte túl a vészidőszakot, és nem volt

vallású él.

Minden halál sorstragédia. A világon milliók haltak meg civilként járványoktól, betegségekben, a háborúk során bombázáskor, vagy katonaként a frontokon és hadifogságban.

Pápai Pál 70 éves, nyugalmazott körzeti megbízott vigyáz a temető és az emlékmű rendjére.

Minden esetben felesleges, értelmetlen halálok voltak ezek. Ők is áldozatok voltak - vértlen, véletlen és ártatlan áldozatok. A harctéren elesettek halálát lehet - talán - vállalt áldozatként jellemezni a családjaikért, a hazájukért. E civil áldozatok,

és az elesett katonák mindegyike emberként halhatott meg. Haláluk szeretteik számára nem volt közömbös; a rokonságnak, az ismerősöknek fájdalmas sebet hagyott.

Így állt össze az 1113 nagykállói holokauszt-áldozat nevét tartalmazó veszteséglista. Hat évtizeddel a vészidőszak után az egykori - közel másfélezres - nagykállói zsidóságból a mai Nagykállóban három családban már csak kilenc zsidó származású, illetve

A névsorban szereplő holokauszt-áldozatok nem emberként haltak meg. Őket haláluk előtt megfosztották emberi mivoltuktól, kizárták őket abból a közösségből, amelyben addig éltek, és egyszerűen nem tartották őket embernek. Előbb megszüntették őket állampolgároknak, majd embernek lenni. Százvezrek után nem maradt senki, akinek az ő haláluk fájdalmát, veszteséget jelentett volna. Zsidó családok tömegeit irtották ki az országban (és megyénkben is) úgy, hogy senki sem maradt életben közülük. Egész települések maradtak - ahogy azt Nyíregyháza akkori polgármestere megfogalmazta - „zsidómentesek“.

Losonczy Ágnes szociológus Sorsba fordult történelem c. könyvében írja: „A Holocaust, a 600 ezer magyar zsidó elpusztítása olyan iszonyat, ami nem hasonlítható máshoz.

Szervezett, nagyüzemi népirtás volt. A meggyilkolt csecsemők, öregek tűzhalála más, mintha valaki, akár kényszerek között is, de 'szabad' katonaként harcolt és esett el.“

Kovács László

München: üzenet Izraelnek

Ebben a témában lehetetlen széles körben tetszést keltő filmet alkotni. Steven Spielberg nagy bátorságról tett tanúbizonyságot a München forgatásával, hiszen darázsfszékbe nyúlt. Talán azt vélte, hogy a mögötte lévő sikersorozat, az Oscar-díj és a világhír biztonságos háttért nyújt egy esetleges bukás esetére.

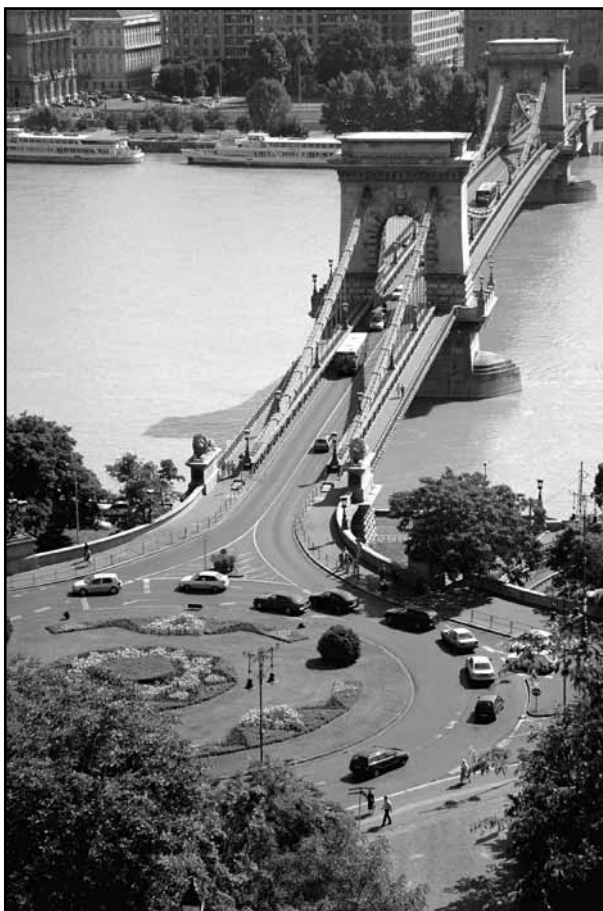
Gondolom ő sem lepődött meg, hogy filmje sem izraeli-zsidó, sem palesztin-muzulmán oldalról nem nyert tetszést, hiszen az előbbieket szerint túl palesztinpárti, az utóbbiak szerint pedig éppen hogy nem. Talán Spielbergnek nem is a siker volt célja a tragédia filmre vitelével. Nyilatkozatai szerint alkotása ima a békéért, illetve emlékállítás az 1972-es müncheni olimpián kivégzett izraeli sportolók részére.

A filmet szakmai oldalról is sok kritika érte. Unalmas, vontatott, lapos, hiteltelen, a valóságtól elrugaszkodott - írták a kritikusok. Már a nézettségi adatok is előrevetítették: ezt a filmet nem fogják a sikeres Spielberg-filmek között felsorolni.

Minden alkotásnak van üzenete, és ez nyomatékosan igaz a Münchenre is. Valóban, Spielberg üzent az izraelieknek, a palesztinoknak, üzent a Közel-Keletnek, üzent a világnak. A Schindler listája és sok más híres film rendezője a saját békeüzenetét fogalmazta meg a filmen keresztül.

Nehéz pontosan megállapítani,

hogy mi az üzenet tartalma, de benem a film megtekintése után a következők fogalmazódtak meg. A München két és fél órás történetét keretbe zárják a müncheni terrorcselekmény tragikus epizódjai. A

Speilberg a film párizsi jeleneteit Budapest utcáin forgatta

történet elején az izraeli sportolók elfogásának, a végén haláluk képei pörögnek le dokumentumszerűen, sok korabeli tudósítás bevágásával. A köztes részben - tulajdonképpen magában a filmben - a fókuszban Golda Meir, akkori izraeli miniszterelnök által elrendelt megtorlási akció áll. A filmben ezért sokkal nagyobb hangsúlyt kap a kiszemelt palesztin terroristák, vagy terror szervezethez közelálló, terrorakciók megszervezésében résztvevő szemé-

lyek likvidálása. Ez már eleve ellentmondásban áll Spielberg azon kijelentésével, hogy a müncheni olimpián kivégzett izraeli sportolóknak, sportdiplomátáknak kívánt elméket állítani a filmmel. Nos, én az ő történetüket hangsúlytalannak éreztem a film mondanivalójához képest.

A München üzenete a főszereplők, azaz a palesztin aktivisták kiiktatásán munkálkodó izraeli ügynökök jellemformálódásán, egyes cselekményben, illetve egy-két jelenetben nyíltan, párbeszédén keresztül jön át. A csapatot vezető Avner Kaufman az egyébként más izraeliek által sikeresnek mondott akció jogossága, igazságossága, szükségessége felől összeomlósszerű kételybe esik. Vajon tényleg bizonyított volt-e az, hogy az általa meggyilkolt palesztinoknak köze van a terrorizmushoz? Vajon tényleg szükség volt-e a bosszúakcióra?

Az Izrael Állam által egyébként hivatalosan soha el nem ismert akció jogosságában Spielberg alkotásának számos epizódja bizonytalanítja el a nézőt. Az első palesztin áldozat egy intelligens, kedves öregúr, aki Rómában él, kitűnően beszél olaszul, és saját műveiből olvas fel Róma romantikus utcáin. Ennek a szimpatikus, szeretetreméltó idős úrnak kellett meghalnia?

A második palesztin áldozattal kivégzése előtt Avner kedélyes, udvarias társalgásba kezd. Az egymás melletti hotelszobák erkélyén kellemesen csevegnek, majd jó éjszakát, és szép álmot kívánnak egymásnak. Ezt követően pár perccel Avner hosszú vívódás után, jelt ad a felrobbantására. Jogos ez a képmutatás? Nem lehetett volna a kedélyes beszélgetést egymásraborulással, és nem kivégzéssel zárni?

A londoni akció során likvidálandó, Fatah-szervező palesztin férfi családi idillje is megjelenik a mozi vásznon: kedves felesége, aranyos, szépen zongorázó kislánya, rendezett, kulturált londoni lakása. Mindenképpen fel kellett robbantani?

A film egyik ostobán abszurd jelenete, amiben szájbarágósan jött elő Spielberg közel-keleti filozófiája, az, amikor véletlenül PFSZ aktivisták törnek rá az izraeli ügynökökre rejtekhelyükön, azonban az izraeliek baszk terroristáknak adják ki magukat, amit a palesztinok elhisznek, így nem lesz mérsárlás a dologból. Izraeli és palesztin fegyveresek egy helyiségben, egymás mellett alszanak, majd Avner beszélgetésbe elegyedik a palesztinok vezetőjével, Alival, megpróbálva meggyőzni őt arról, hogy a zsidókat már nem lehet elkergetni Izrael területéről. A palesztin azonban kitart: ha száz évbe telik is, ők elérik céljukat, a Palesztin Állam megvalósítását. Később Ali megdöbbenve mered haláltusájában, az őt tűzharcban lelövő Avnerre, aki orvul másnak adta ki magát, és becsapta őt. Szükség volt erre is?

A filmben természetesen izraeli oldalról is megfogalmazódnak érvek. Avner holokauszt-túlélő édesanyja büszke fiára, bármit is tett. Amikor a fiú arra utal, hogy milyen szörnyű dolgokat vitt véghez, a jidise mame nem kíváncsi tetteire; a lényeg az, hogy a zsidóknak van hol élniük, és Avner borzalmas tettei ezt a célt szolgálták.

A film természetesen bemutatja az izraeli kormánygépezet és titkosszolgálat „könyörtelenségét” is. A cél érdekében, a küldetés elején minden hivatalos kapcsolatot felszámolnak Avnerrel, még a társadalombiztosítását is megszüntetik. Az akció befejeztével azonban adatokat követelnek tőle: kik voltak a forrásai, mik az elérhetőségeik? Avner úgy érzi erre nincs joga a Moszadnak, így megtagadja a vallomástételt. Bár magasrangú tiszték megveregetik vállát, de tudtára adják: ennél többre

nem számíthat. Magára marad, és a családjához menekül New Yorkba, nem akar hazatérni Izraelbe.

Exmoszadosok és más extitkosügynökök szerint az izraeli titkosszolgálat nem úgy működik, ahogy a film bemutatta. Hadd idézzek szó szerint az [index] internetes hírportál interjújából, melyet Robert Baer, egykori CIA-ügynökkel készített: „De ha megnézzük mondjuk a München-t, abból egy szó sem igaz. Én tudom, hogy hogyan zajlottak azok az akciók, de ők a Megtorlás című könyv alapján készítették el a filmet, ami egy teljesen hamis írás. Ha az izraeliek merényletet akarnak elkövetni valaki ellen, akkor nem lövöldöznek az utcán, nem ordibálnak, nincs autógumi-csikorgás, nincs olyan, hogy ugyanaz a csapat több akciót is végrehajt. Olyan sincs, hogy az utcán ülnek egy megfigyelő-autóban. Én húsz éven át csináltam ezt Európában.”

Az alkotás ellenben magán viseli a kiváló rendező munkája értékeit, a cselekményben, a forgatásban. Én nem éreztem unalmasnak, és a kivégzésekre készülők vívódását jól érzékeltette, bár szerintem egy profi titkosszolgálat nem olyan embereket alkalmaz, akik egy ilyen akció előtt lelkiznek.

Speilberg legfrissebb alkotásában a szexualitás igen morbid szerepet kap. Nem kellemes látvány a sok képkockán részletesen mutatott kurtizán véres, meztelen teste. Nem hiába csak 16 éven felülieknek ajánlott a film. A történet kezdetén lihegő közönség pedig a film végére rémálmokkal terhelt vad vonaglássá válik.

A München üzenete - érzésem szerint - markánsabban fogalmazódik meg Izrael felé: a zsidó állam értse meg a palesztinok elkeseredését, ők is emberek, akiknek a kivégzése ugyanolyan tragikus, mint az izraeli sportolók lemészárlása.

Az Oscar-díjas rendező elfelejt valamit: nem lehet egyenlőségjelet tenni civilek lemészárlása, és terroristák likvidálása közé! A Tóra azt parancsolja, hogy annak vére, aki embervért ont, ember által ontassék ki. Ez azt jelenti, hogy nem gyilkosság az, ha egy állam erőszak-szervezete kivégez olyan terroristákat, akik civileket gyilkoltak meg. Azt hiszem, hogy ez elfogadható egy egyetemes alapelvnek is.

Természetesen önmagában szörnyű minden ember erőszakos halála. Tragikus a családjára, rokonaira nézve. Ahhoz sem fűződik kétség, hogy nagyon sok értékes palesztin, muzulmán van, akik nem terrorista érzelműek, és azok, akik igen, maguk is áldozatai egy rendszernek. Kétségtelen az is, hogy előfordulnak túlkapások az izraeli biztonsági erők részéről is, amik kerülendőek.

Spielberg téved abban is, hogy saját nyugati gondolkodásmódját ülteti filmje palesztin szereplőibe. Nemrég olvastam egy olyan Hámász képviselőasszonyról, aki három fiát küldte öngyilkos merényletbe. Ezt Spielberg kihagyja a számításból. A terrorizmusba

belekeveredett palesztinok (mert ugye nem mindannyian ilyenek) viszonyulása más a terrorhoz, mint a nyugati emberé, a filmben azonban ez nem tükröződik!

Szerintem Steven Spielberg téved. Számomra megdöbbenő, hogy az a Spielberg, aki megértette a holokausztot, nem érti Izraelt.

„Ha az izraeliek merényletet akarnak elkövetni valaki ellen, akkor nem lövöldöznek az utcán, nem ordibálnak, nincs autógumicsikorgás...”

Izraeli diplomata a Hitközségen

Jahel Vilan, Izrael Állam magyarországi nagykövetségének tanácsosa, kulturális osztályvezetője, nagykövethelyettese látogatott el Nyíregyházára 2006. január 31-én az Eötvös Károly Magyar-Izraeli Baráti Kör szervezésében.

Az izraeli diplomata, kinek egyik nagyapja tiszafüredi származású, programja végén a Nyíregyházi Zsidó Hitközséget is felkereste, ahol a Baráti Kör tagjai, és a Hitközség képviselői kérdezhették az izraeli bel- és külpolitikai helyzetről.

A kötetlen beszélgetést megelőzően Kertész Gábor hitközségi elnök mutatta be a több mint harminc fő jelenlévőnek a Hitközség mindennapjait.

A nagykövethelyestestől a jelenlévők megtudhatták, hogy a gázai kivonulás szélesebb körben élvez támogatást az izraeli társadalomban, mint ahogy azt a nemzetközi média bemutatta. Jahel Vilan kitért arra is, hogy a területek visszaszerezésére Izrael kiemelt figyelmet fordít az ország zsidó jellege és integritásának megőrzésére.

A beszélgetés végén a diplomata méltatta a Baráti Kör Izrael-barát tevékenységét.

Jahel Vilan, nagykövethelyettes

Egy „zsidóbaráti“ kör

1997 novemberében közel száz tag megalapította Nyíregyházán az Eötvös Károly Magyar-Izraeli Baráti Kört. Az egyesület egyik fő célja a magyar és az izraeli nép közötti kapcsolat erősítése. Ennek érdekében a tagok tudományos-, idegenforgalmi-, sport- és kulturális programokat szerveznek.

A szervezet másik fő célja a diaszpórában élő zsidóság életének, gondolkodásának, kultúrájának megismerése és megismertetése. Fel kívánnak lépni a rasszizmus, az antiszemitizmus és fajgyűlölet minden fajta megnyilvánulásával szemben.

A Baráti Kör elnökének, Gál Ottónak vezetésével a szervezet igen szoros, és gyümölcsöző kapcsolatot épített ki Izrael Állam magyarországi nagykövetségével. A Baráti Kör és a Hitközség közösen szervezett rendezvényei között említhető a pár éve megtartott tudományos konferencia a tiszaszlári vérvádról, illetve a tavaly rendezett klezmer koncert. További információ: www.ekmizbak.hu.

Gál Ottó, elnök

Hanukai visszatekintő

A Nyíregyházi Zsidó Hitközség 2005-ben is lehetőséget biztosított tagjainak a Hanuka vidám megünneplésére.

A nyolcnapos ünnep első napján Färber Fruzsina gyújtotta meg az első gyertyalángot az összegyűlték jelenlétében.

A Nőegylet vezetői ekkor is ízletes fánkkal emelték a közösségi rendezvény fényét.

A résztvevők tombolát is kaptak, melyekkel értékes, a zsidósággal kapcsolatos témájú könyvek voltak nyerhetők. A tombolahúzásnál szintén az ügyes Färber Fruzsi segédkezett. A nyereményeket szerencsés fiatalok vehették át.

Emlékezés Friedman rabbira

Már szokássá vált Nyíregyházán az első nyíregyházi ortodox rabbi, Jicchák Ájzik Friedman jor-cájtjának megtartása.

Ennek megfelelően idén is felke-

reste a nyíregyházi zsidó temetőt és a Hitközséget Friedman Jozsef, a rabbi Izraelben élő unokája, akit felesége is elkísért útjára.

A Hitközség tagjai biztosították a

minjent, mely lehetővé tette, hogy Friedman rabbi leszármazottja elmondhassa a Kádist nagyapja sírjánál a megfelelő zsolttárrészletet elmondása után.

A temetői megemlékezést követően a Friedman házaspár kidisre hívta meg a megjelenteket. A vendéglátáson ízletes izraeli ételt szolgáltak fel, melyben a Nőegylet tagjai is segítséget nyújtottak.

Friedman úr elmondta a jelenlévőknek, hogy igen hálás a hitközség megjelent tagjainak azért, hogy lehetővé tették számára a megemlékezést.

Végül a rabbi unokája hangsúlyozta a zsidóság örök reményét, a Messiás eljövételét, és felhívta a figyelmet az izraeliek előnyére abban, hogy ha a Messiás eljön, ők már ott lesznek, míg a diaszpórában élőknek még alijázniuk kell ahhoz, hogy találkozzanak a Messiással.

Friedman Jozsef nagyapja sírjánál

Egy interjú és magyarázata

Hámász: fegyverszünetet, nem békét Izraellel!

A palesztinok rövidesen hivatalba lépő miniszterelnöke, Ismail Haniyeh, utalva a *The Washington Post*-ban megjelent interjúra, melyben az hangzott el, hogy a Hámász nyitott valamilyen egységre, nemrég bejelentette, a szervezetnek nem áll szándékában békeegyezményt aláírni Izraellel. Haniyeh szerint a Hámász érdekelt lehet egy hosszú fegyverszünetben, de a békét nem keresi Izraellel. „Szó sincs arról, hogy elismernénk Izraelt.” - mondta a palesztin politikus.

A *The Washington Post* úgy hozta le Haniyeh szavait, hogy a Hámász békét kötne Izraellel, amennyiben a zsidó állam visszavonulna az 1967-es határok mögé, amikor is elfoglalta a Nyugati Partot, a Gázai Övezetet és Kelet-Jeruzsálemet.

Most, hogy újságírók kérdéseket tettek fel nyilatkozatával kapcsolatban, Haniyeh leszögezte, félreértés történt. Ő nem békeegyezményről beszélt, hanem csak politikai fegyverszünetről.

Felsorolt több olyan palesztin követelést is, melyet Izrael elutasított, mint az 1967-ben elfoglalt terüle-

tekről történő teljes kivonulás, palesztin elitéltek szabadon engedése, illetve több millió palesztin, vagy leszármazóik visszatérése Izraelbe. „Ezek teljesülése esetén a Hámász garantálna egy hosszú fegyverszünetet” - nyilatkozta Haniyeh.

Izrael elismeri az önálló palesztin állam elvét, de már többször kijelentette, hogy nem vonul vissza a háború előtti határai mögé.

Haniyeh nem beszél angolul, így Sami Abu Zuhri Hámász szóvivő a *The Associated Press*-nek azt nyilatkozta, hogy a miniszterelnök-jelölt megjegyzését egyszerűen félrefordították.

Míg a múlt havi palesztin választások óta a Hámász elzárkózott erőszakos Izrael-ellenes ideológiájának felhagyásával, egy egyéves fegyverszünetet meg-

valósíthatónak tart, sőt akár hosszabb ideg tartó fegyverszünetet is megfontolna.

Az interjúban Haniyeh elzárkózott az Izrael elismerését firtató kérdések elől, és arról sem tett határozott kijelentést, hogy hol képzelel el a palesztin állam határait.

Izraeli kormánytisztviselők óva intették a nemzetközi közösséget attól, hogy higgyen a Hámász retorikájának. Arra kérték a világ vezetőit, hogy a szervezetet a tettein, és ne a szavain keresztül ítélik meg.

Izrael határozottan leszögezte, hogy addig figyelembe sem veszi a Hámász kormányt, míg az el nem fogadja a Zsidó Államot, le nem teszi a fegyvert, és békeszerződést nem ír alá Izraellel.

Amíg a Hámász be nem tölti ezeket a feltételeket, „minden más csupán üres beszéd” - mondta Roni Bar-On miniszter.

Sharon 78 éves

A januári agyvérzést követően még kómában, de stabil állapotban lévő Ariel Sharon február 26-án betöltötte 78. életévét.

Sharon tanácsadói úgy döntöttek, hogy hivatalos formában nem emlékeznek meg a miniszterelnök születésnapjáról. Politikai hívei azonban felkeresték az ein karemi Hadassah Kórházat, hogy találkozzanak Sharon fiaival, Omrival és Giláddal.

A nemzetközi média látóköréből teljesen eltűnt az izraeli miniszterelnök, miután agyvérzését követően hosszan tartó kómába esett. Népszerűsége, és az általa alapított új párt, a Kádímá választási esélye azonban súlyos állapota ellenére is töretlen.

A Nyíregyházi Zsidó Hitközség istentiszteletein is elhangzik a Sharon felépüléséért szóló ima.

Sófár összeállítás
a www.jerusalempost.com és a
www.haaretz.com alapján

A hír a magyar médiában

A leendő palesztin miniszterelnök szakaszos béke kidolgozását javasolja. Ismail Haniye erről a befolyásos Washington Postnak nyilatkozott.

Mi nem kívánjuk a tengerbe szorítani Izraelt - nyilatkozta amerikai újságírónak nevezetesen a Washington Post és a Newsweek munkatársainak Haniye, a palesztin kormányfő-jelölt. Haniye szakaszos béke kidolgozását javasolta, de csakis akkor, ha Izrael kivonul a megszállt területekről és a '67-es határok mögé vonul. Izrael először ismerje el a palesztinok legitim jogait és aztán mi ennek megfelelően alakítjuk ki a mi álláspontunkat - fogalmazott Haniye. (Kossuth rádió)

Az aranyvonat forintjai

Az Egyesült Államok Dél-Floridai Körzetének Helyi Bíróságához a magyar aranyvonat ügyében benyújtott kereset szerint a II. Világháború befejezésekor az Egyesült Államok hadserege jogtalanul foglalta le a magyar aranyvonaton lévő személyes vagyontárgyakat. A felek között a per során peren kívüli megállapodás lehetősége bontakozott ki.

A peren kívüli megállapodás feltételeinek lényege a következő. Az USA beleegyezett, hogy legfeljebb 25,5 millió USA dollárt helyez el egy Megállapodási Alapban. A Megállapodás kizárja, hogy a károsultakat az aranyvonaton elveszett tulajdon kártérítéseként közvetlenül fizessék ki. Ehelyett szociális segélyprogramokat támogatnak az összegből, melyből az Elosztási Tervnek megfelelően a károsultak részesülhetnek. Több éves pereskedés után a felek arra a következtetésre jutottak, hogy nem lenne észszerű megkísérelni a közvetlen kártérítés kifizetését a károsultaknak, mert aránytalanul nehéz lenne meghatározni, kinek volt vagyona az aranyvonaton (illetve kik azok örökösei), valamint a jogosultak személye meghatározásának adminisztratív költsége elérhetné, vagy akár meg is haladhatná a Megállapodási Alap teljes összegét. A bizonyítékok összegyűjtésének nehézsége abból adódik, hogy nincs dokumentálva, mely személyek vagyontárgyai kerültek a vonatra, és hogy ezek végül hová lettek.

Az összegeket a bírósághoz benyújtott Elosztási Terv feltételei szerint utalják ki, és egy meghatározott időszakon keresztül fizetik ki, ami akár

öt év is lehet. A rászorultság feltételeit hasonló kritériumok alapján határozzák meg, mint egyéb ehhez hasonló, szintén a náci áldozatait segítő, már létező programban (pl.: egészség, rokkantság, anyagi helyzet alapján). A szolgáltatás a rendelkezésre álló pénzek mértékéig jár a jogosultaknak.

2005. szeptemberében az USA Dél-Floridai Kerületi Bírósága előtt folyó az aranyvonat-per véget ért. A bíróság elfogadta az USA kormánya által felajánlott összeget, és végzésben jóváhagyta az ügyvédek által korábban benyújtott Elosztási tervet. Az elfogadott összeg kizárólag szociális célra fordítható, melyből a szociálisan rászorult igénylők részesülhetnek. A Magyarországon élő rászorultak is részesülnek ebből a forrásból, így lehetőség nyílik a szükségét szenvedő holokauszt túlélők megsegítésére. A támogatásra joga-

sultak azok, akik 1945. május 8-a előtt az akkori Magyarország területén zsidónak születtek, jelenleg Magyarországon élnek, és jövedelmük nem éri el a későbbiekben meghatározandó jövedelemszintet.

A szolgáltatások köre: gyógyszer és gyógyászati segédeszköz támogatása, rezsitámogatás, élelmiszer ellátás, otthonápolás, házigondozás, mozgáskorlátozottak közlekedésének elősegítése.

Készpénzben történő támogatásra nincs lehetőség. A szolgáltatások nyújtásáról az Aranyvonat Bizottság dönt, amely a MAZSIHISZ, a MÚSZOE, a NÜB, és a Magyarországi Zsidó Szociális Alapítvány (MAZS) egy-egy képviselőjéből áll.

Az Aranyvonat Bizottság 2006. február 14-ei ülésén a következőkről határozott. A bizottság felkéri a MAZS-t, hogy egyeztessen a helyi hitközségi elnökökkel, és ezt követően adjon nekik megbízást az aranyvonattal kapcsolatos igények felvételére és felmérésére. A bizottság úgy határoz, hogy ha lehetőség van rá, a szanatóriumi ellátást a túlélők részére a Mazsihisz Balatonfüredi üdulőjében biztosítsák, teljes ellátással és az igénylőket erről tájékoztassák. A bizottság akként határoz, hogy ezentúl az előterjesztés két részben történjen, az egyik részben azok legyenek, akiknek a kritériumrendszer alapján jár az ellátás, a másikban pedig azok, akiknek esetlegesen méltányosság alapján nyújtható a segély.

További információkkal az Aranyvonat Bizottság, a MAZS vagy a Hitközség a későbbiekben fog szolgálni.

Meghívó

A Nyíregyházi Zsidó Hitközség
meghívja

tagjait, és hozzátartozóikat a

2006. március 7-én, kedden, 16:30-tól

tartandó

Zájin Ádár ünnepségre!

A Nőegylet tagjai

szeretettel várják a megjelenteket

egy kis „falcsalra“!

Meghívó

A Nyíregyházi Zsidó Hitközség
meghívja

tagjait, és hozzátartozóikat a

2006. március 14-én, kedden, 16:30-tól

tartandó

Purim ünnepségre!

A Nőegylet tagjai

szeretettel várják a megjelenteket purimi

ellátással!

Purimi imarend

március 13., hétfő, 17:00

március 14., kedd, 8:30

Gitten Pirem málech, vi ech gáj, fál ech!

Temetői nyitvatartás

**2006. március 31-ig a temető
vasárnaptól csütörtökig,**

10:00-tól 13:00-ig,

**április 1-jétől október 31-ig
9:00-tól 13:00-ig tart nyitva.**

Ettől eltérő időpontok esetén Sugár András
temetőgondnok a

06-30-652-7051 telefonszámon hívható!

Sófár

■ A Nyíregyházi Zsidó Hitközség folyóirata. ■ A Hitközség címe: 4400 Nyíregyháza, Mártírok tere 6., e-mail: nyirzsido@freemail.hu, tel./fax: (36)-42-417-939, számlaszáma: OTP 11744003 - 20331427 ■ Az újságot szerkeszti a szerkesztőbizottság. ■ A Sófárt a Gprint Iroda nyomtatja (Nyíregyháza, Széchenyi u. 1.). ■ A Sófárban megjelenő fotókat - ha az másként nincs feltüntetve - Tóth-Ábri Péter készítette (www.pbbase.com/tothabri). ■ Az újság ingyenes. ■